

Oktatás

Magyar tannyelvű iskolák/tagozatok rangsora a 2022-es képességvizsga alapján

A magyar tannyelvű nyolcadikos osztályokkal működő iskolák rangsorát a korábbi módszertannal megegyező módon készítettük el: a diákok románból, matematikából és magyarból elért vizsgaeredményeit vettük figyelembe az Oktatási Minisztérium hivatalos adataira¹ alapozva. A három vizsgatantárgyat egyenlő súllyal számítottuk be az átlagba. Több tannyelvű iskolák esetén kizárólag az adott intézményben **magyar nyelven tanuló diákok eredményeit vettük figyelembe** az iskola pontértékének a számításakor. Ugyanezt a számítást elvégeztük az összes romániai iskola esetében, figyelembe véve a román, magyar és más kisebbségi tannyelvű tagozat eredményét, és **az intézmény országos rangsorát** is feltüntetjük a magyar tagozatú iskolák esetében.

Az adatokon korrekciót végeztünk, hogy a vizsgajegyek magukba hordozzák a próbákon részt vevők arányából adódó különbségeket is. Országos szinten a beiratkozott tanulók mintegy 4,1, a magyar nyelven tanulóknak pedig mintegy 5,3%-a végül nem jelent meg minden vizsgán. Azt feltételezzük, hogy a távolmaradás objektív okai nem igazolnak ekkora hiányzást, hanem többnyire a diákok felkészületlensége, a líceumba iratkozás szándékának hiánya áll a háttérben. Ennek a torzításnak a kompenzálására a távol maradó diákok egy részét az adott tantárgyból megbukottként vettük számításba. Első körben a próbáknak csak egy részén megjelentek esetében a kihagyott vizsgák jegyét „1”-esre módosítottuk.² Második körben, iskolák (tannyelv szerinti évfolyamok: román, magyar, egyéb) szintjén 5%-os távolmaradást fogadtunk el,³ az e felett hiányzó diákok vizsgajegyeit szintén „1”-esre módosítottuk.⁴ Az iskolák, illetve magyar tagozatok **módosított médiáját** a korrigált vizsgajegyek alapján számoltuk újra. Fontos lett volna azzal is számolni, hogy a tanévet megkezdő nyolcadikosok közül hányan zárják sikeresen az évet. A lezáratlan tanulmányi helyzetű diákok (pótvizsgára maradók, évismétlők) aránya szintén az iskolai teljesítmény egy releváns mutatója, viszont adatok hiányában kizárólag a képességvizsgára beiratkozókkal tudunk kalkulálni.

A rangsor csak azokat az iskolákat és tagozatokat tartalmazza, ahol 2022-ben **legalább 5 diák iratkozott be** a képességvizsgára. Az ennél kisebb intézmények esetén az alacsony elemszám miatti bizonytalanság miatt nem számoltuk ki a rangértéket. A sorrendet a módosított médiák szerint állítottuk fel,⁵ azonos pontérték esetében a korrigált román, majd a matematika, majd az anyanyelv, majd egy véletlen szám szerint rendeztük az iskolákat.

Országos szinten 155 561 diák iratkozott be, összesen 5878 tanintézményben. Ezek közül 5579 iskolában iratkozott be legalább 5 diák, ennyi rangot osztottunk ki. A magyar tagozatokon összesen 8100 beiratkozó volt, 471 intézményben, ezek közül 414-ben volt legalább 5 diák, ennyi rang került kiosztásra.

¹ Az adatok forrása: <http://evaluare.edu.ro/2022/rezultate/index.html>, illetve <https://data.gov.ro/dataset/rezultate-evaluare-nationala-2022> (Letöltés: 2022. szeptember)

² Jellemzően azok nem jelentek meg a további vizsgákon, akik az első, románnyelv- és irodalomvizsgából nem érték el az 5-ös átmenő jegyet. Ez a korrekció 2022-ben összesen 44 magyar tannyelvű diákot érintett.

³ Ezt lefele kerekítettük, ami gyakorlatilag azt jelenti, hogy a 20 főnél kisebb évfolyamok esetében is elfogadtunk egy hiányzást.

⁴ A két körben összesen 269 magyarul tanuló diák vizsgajegyei módosultak.

⁵ A vizsgajegyeket és médiákat két tizedes pontossággal jelenítjük meg, viszont ezek nincsenek sem kerekítve, sem csonkolva a rangsorolás folyamán.

Természetesen tisztában vagyunk azzal, hogy egy év adataiból nem lehet messzemenő következtetéseket levonni, és minden olvasót is óvnánk ettől. Az iskolákban gyengébb és erősebb évfolyamok követik egymást, egyik évben jobban sikerülnek a vizsgák, a másokban kevésbé. Az év közbeni hullámzások tompítása érdekében az idén egy négyéves Erdélystat rangsort is készítettünk, a 2019–2022 közötti eredmények összevonásával.

Azt sem gondoljuk, hogy a képességvizsga sikeressége az egyetlen mutatója egy oktatási intézmény minőségének, hiszen egy iskola rengeteg egyéb, nem könnyen mérhető és számszerűsíthető értéket ad a diákoknak, melyek függetlenek a tesztek eredményeitől, de a gyermekek későbbi életútja, sikeressége szempontjából esetleg sokkal fontosabbak. Ennek ellenére lényegesnek tartottuk a rangsor elkészítését és közlését, mert az ilyen visszajelzések – még ha esetleg pontatlanok is –, ha másként nem, legalább az általuk kiváltott vitákon át egy színvonalasabb erdélyi magyar közoktatás felé vezethetnek.

A táblázat fejléce, változók:

Rang _{hu}	Az iskolában magyar nyelven tanuló diákok módosított médiája szerinti rangsor
Rang _{orsz}	Az iskolában tanuló összes diák módosított médiája szerinti rangsor országos szinten
Iskola megnevezése magyarul	Az intézmény neve
Település	Település (város, falu)
Megye	Megye
N _b	Beiratkozó diákok száma (magyarul tanulók)
N _r	A legalább egy vizsgán részt vevő diákok száma (magyarul tanulók)
Román _h	Hivatalos románvizsga-eredmények (magyarul tanulók, akik részt vettek a vizsgán)
Matek _h	Hivatalos matematikavizsga-eredmények (magyarul tanulók, akik részt vettek a vizsgán)
Magyar _h	Hivatalos anyanyelvvizsga-eredmények (magyarul tanulók, akik részt vettek a vizsgán)
Média _h	Hivatalos média (magyarul tanulók, akik mindhárom vizsgán részt vettek)
N _{rm}	Módosított részvételi szám (magyarul tanulók)
Média _m	Módosított média (magyarul tanulók)